

আর.ডি.বনশল প্রযোজিত

অতল = জলের আহ্বান

পরিচালনা
অভিযন্ত্র কর

ଅତ୍ମା ଗଲେରୀ ଆଖାନ

ପ୍ରଯୋଜନା : ଆର. ଡି. ବନଶଳ

ମୂଳ କାହିଁନୀ : ପ୍ରତିଭା ବନ୍ଦ ଚିତ୍ରନାଟ୍ୟ ଓ ମଂଳାପ : ମୃପ୍ନେକ୍ଷନ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ
ଆଲୋକଚିତ୍ର ତତ୍ତ୍ଵବଧାନ ଓ ପରିଚାଳନା : ଅଜୟ କର

ସର୍ବଧର୍ମକ : ବିଭଲ ଦେ

ମଂଗୀତ ପରିଚାଳନା : ହେମସ୍ତ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ : ଗୀତ ରଚନା : ଗୌରୀପ୍ରସନ୍ନ ମଜୁମଦାର
ଆଲୋକ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ : କାନ୍ତି ଦେ
ଶ୍ରେଣୀ ଗ୍ରହଣ : ଅତୁଳ ଚାଟୋଜୀ
ମଂଗୀତ ଗ୍ରହଣ ଓ
ଶର୍କପୁନର୍ମୋଜନ : ଶ୍ରୀମତ୍ତ୍ବନନ୍ଦର ଘୋଷ
ଚିତ୍ର ପରିଷ୍କୃତନ : ଆର. ବି. ମେହତା
ମହିୟୋଗୀ : ଅବନୀ ରାୟ
ମ୍ପାଦନା : ବୈଜ୍ଞାନିକ ଚାଟୋଜୀ
ଶିଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା : କାର୍ତ୍ତିକ ବସ୍ତ୍ର
ପ୍ରଧାନ ମହାକାରୀ ପରିଚାଳକ : ହୀରେନ ନାଗ
କୁଳମଜ୍ଜା : ପ୍ରାଣନନ୍ଦ ଗୋହାମୀ
ପ୍ରଧାନ କର୍ମଚିତ୍ର : କିଣ୍ଠିଶ ଆଚାର୍ୟ
କର୍ତ୍ତୁମଂଗୀତ : ହେମସ୍ତ ମୁଖାଜି
ରୁଜାତା ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ବିଶ୍ୱ ପରିବେଶନାଯା : ଆର. ଡି. ବି. ଏଣ୍ କୋ

ସହକାରୀବ୍ଲଙ୍କ

ପରିଚାଳନାଯା : ନରେଶ ରାୟ
ଚିତ୍ର ଶିଳ୍ପୀ : ମଧୁ ଭଟ୍ଟାଚାର୍ୟ, ଶକ୍ତି ବ୍ୟାନାଜି
ଶ୍ରେଣୀ ଗ୍ରହଣ : ରବୀନ ଘୋଷ
ମଂଗୀତ ଗ୍ରହଣ ଓ
ଶର୍କପୁନର୍ମୋଜନାଯା : ଜୋତି ଚାଟୋଜୀ
ମ୍ପାଦନାଯା : ରବୀନ ସେନ, ଅଶୋକ ଘୋଷ
କୁଳମଜ୍ଜାଯା : ପରେଶ

ମଂଗୀତ ପରିଚାଳନାଯା : ମମରେଶ ରାୟ
ବ୍ୟବସାପନାଯା : ହୁଦୀପ ମଜୁମଦାର,
ବାସ୍ତ୍ଵ ବ୍ୟାନାଜି, ଅକ୍ରନ ଦାସ
ଆଲୋକ ମ୍ପାଦନ :
ଦୁଲାଲ ଶୀଳ, ଶାସ୍ତ୍ର ବ୍ୟାନାଜି, ନିତାଇ
ଶୀଳ, ଜଞ୍ଜ ନି, ଶୈଳେନ ଦାସ
ହରିପଦ ହାଇଟ

ଫାଇନ୍ଅର୍ସ

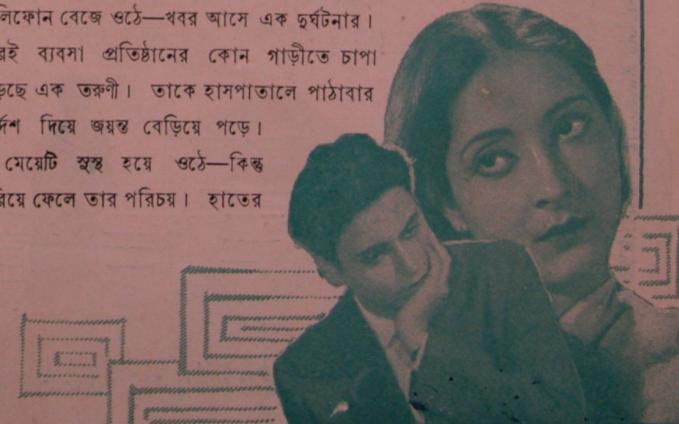
ଆପନ ଥୋଲେ ମେ ପଥ
ଚଲେ—ପ୍ରତିବେଶୀର ଗାଛେ
ଉଠେ ପେଯାରା ଥାଯ,—
ରାସ୍ତାଯ ଛୋଡ଼େ । ଦୁରସ୍ତ
ଛେଲେର ଦଳ ‘ପାଗଲୀ’

ବଲେ ଚେଟିଯେ ଓଠେ—ପ୍ରତିବେଶୀର ତାଡ଼ା ଦେୟ—ଦେୟ ଆସେ,—ଟିଲ ଛୁଡ଼େ ମେ
ଜ୍ବାବ ଦେୟ । ମେ ପାଗଲୀ,—ନିଟ୍ଟର ଭାଗାବିଧାତାର ଏ ଏକ ଦୁରୋଧ୍ୟ ପରିହାନ !
ବିଧବୀ ମା କୁଳ ବେଦନାୟ କେନେ ଓଠେ,—‘ସାବିତ୍ରୀ, ତୁହି ଶାନ୍ତ ହ, ମଧ୍ୟ ହ’
କିନ୍ତୁ ମାରେର ଅଞ୍ଚାରା ବାର୍ଷ ହୁୟେ କିରେ ଆସେ—ସାବିତ୍ରୀ ନିବିକାର ।

ଛୋଟ ବୋନ ମୀତାର ବିବାହ ଠିକ ହୁଁ । ଶୁଭ ଦିନେ ପାତ୍ରପକ୍ଷ ଆଶୀର୍ବାଦ
କରତେ ଆମେ । ମାବିତ୍ରୀକେ ଅନ୍ତ ବାଡ଼ିତେ ମରିଯେ ଦେଖ୍ଯା ହୁୟେଛେ ।
କିନ୍ତୁ ଆଶୀର୍ବାଦର ପରମ ମୁହଁରେ ଧ୍ୱମକେତୁର ମହିତି ଉଦୟ ହୁଁ ସାବିତ୍ରୀ । ଉନ୍ନାଦିନୀ
ଯେମ ଶୁନନେ ପାଯ ଯୌବନେର କଲାବନ୍ଦି ! ଆରକ୍ତ ନେତ୍ରେ ମେ ମୀତାର କାହେ ଛୁଟି
ଯାଏ—ଛିଡେ କେଲେ ତାର ମାଦ୍ରିଲିକ ବେଶଚୂପ୍ତୀ । ଚାଁକାର କରେ ଓଠେ,—
‘ଏହି ଜ୍ଞାନ ?’ ପ୍ରତିକିତ ପାତ୍ରପକ୍ଷ ବିବରକ ହୁୟେ କିରେ ଯାନ—ଆର୍ତ୍ତବ୍ରରେ ମା
ବୌପିଯେ ପଡ଼େନ ମାବିତ୍ରୀର ପ୍ରତି । ‘ବେରିଯେ ଯା’—ଧାକା ଦିଯେ ମାବିତ୍ରୀକେ
ବେର କରେ ଦେନ । ବାଇରେ ପ୍ରଲାପ ବାଢ଼ ବୁଝି । ଅନ୍ଧକାର ରାତ୍ରେ ଅଜ୍ଞାନାର ପଥେ
ମାବିତ୍ରୀ ପା ବାଢ଼ାଯ ।

କଲାକାତାଯ ଜୟନ୍ତ ଚୌମୁରୀର ପ୍ରାମାଦୋପମ ଗୁହେ
ଟେଲିଫୋନ ବେଜେ ଓଠେ—ଘୟର ଆସେ ଏକ ଦୁର୍ଘଟନାର ।
ତାରଇ ବ୍ୟବମା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନେର କୋନ ଗାଡ଼ିତେ ଚାପା
ପଡ଼େହେ ଏକ ତରଣୀ । ତାକେ ହାମ୍ପାତାଲେ ପାଠାବାର
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଯେ ଜୟନ୍ତ ବେଡ଼ିଯେ ପଡେ ।

ମେଯୋଟି ସ୍ଵର୍ଗ ହୁୟେ ଓଠେ—କିନ୍ତୁ
ହାରିଯେ କେଲେ ତାର ପରିଚୟ । ହାତେର

ଆଂଟି ଦେଖେ ଶୁଣୁ ଜାନା ସାଥ—ତାର ନାମ 'ସାବିତ୍ରୀ' । ପରିଚଯେର କୋନ ହତ୍ତି ନା ଥାକାଯ ଜୟନ୍ତର ପ୍ରାସାଦେଇ ସେ ଆଶ୍ରମ ଲାଭ କରେ ।

ଧନୀର ଛଳାଳ ଜୟନ୍ତ । ପିତା ସୀମନ୍ତ ଚୌଧୁରୀର ଅଗାଧ ଐଶ୍ୱରୀର ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ । ଉପ୍‌ସୁକୁ ପୁତ୍ରର ହାତେ ସବ କିଛି ସମର୍ପଣ କରେ ତିନି ଦାଙ୍ଗିଲିଂଏ ଅବମର ଜୀବନ ସାପନ କ'ରଛେନ । ବାଂସଲ୍ୟ ପ୍ରେମେର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତୀକ ସୀମନ୍ତ କଥନ ଓ ପୁତ୍ରର ଉପର ଚାକୁକ ଚାଲାତେ ସାନ ନି । ପିତୃଭ୍ରତିର ମୃତ ବିଗ୍ରହ ଜୟନ୍ତ କଥନ ଓ ପିତାର ଇଚ୍ଛାର କାହେ ଆୟାବଲି ଦେଇ ନି । ଅଭିନବ ଏଦେର ଜୀବନ ଗ୍ରାମ । ଆଞ୍ଚୀଯନ୍ତରିନ୍ଦୀନ ବିରାଟ ପ୍ରାସାଦେ ଏକ ଡଜନ ଝି-ଚାକରେର ମନ୍ଦିର ଜୟନ୍ତକେ କାଟାତେ ହ'ତ । ଦିନ ରାତ ନିଜେର ଅଫିଦେର କାଜେଇ ସେ ମଘ ଥାକତ— ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ଵର୍ଗ ମାଛଦ୍ଵୋର ପ୍ରତି ବିନ୍ଦୁମାତ୍ର ଲଙ୍ଘ ଛିଲ ନା ।

ସୀମନ୍ତ ମାବେ ମାବେ ପୁତ୍ରକେ ଦେଖିତେ ଆସେନ । ଏମନି ଭାବେଇ ଅର୍ତ୍ତିକେ ଶିଳିଗ୍ରଦ୍ଧି ଟେଶନେର ଓହେଟିଂ କମେ ଦେଖା ହୟ ଅହରାଧା ଦେବୀର ମନ୍ଦିର । ବିଶ୍ଵିତ ହନ ସୀମନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ, ସ୍ତିମିତ ଆଲୋକେ ମେଇ ଅତି ପରିଚିତ ମୁଖ୍ୟାନି ଦେଖେ ଉତ୍ସାହ ହେଁ ଓଠେଇ ଅହରାଧା ଦେବୀ । ମନେର କୋନେ ଭେଦେ ଆସେ ଅତୀତେର ମେଇ ମଧୁର ସ୍ମୃତି । ଯୌବନେର ସ୍ଵପ୍ନମୂର୍ଖ ଦିନଶୁଳି ଆଜ ପ୍ରୋତ୍ସରେ ଦାରେ ଆସାତ ହାନେ । ବ୍ୟର୍ଥ ହେଁଛିଲ ଦୁଇନର ପ୍ରେମଭିନ୍ନାର । ଜୟନ୍ତର ମାର ପ୍ରତି ଅବିଚାର କରତେ ପାରେନ ନି ଅହରାଧା ଦେବୀ । ନିଜେକେ ବିବାହେର ସୁପକାଟେ ବଲି ଦିଯେ ସୀମନ୍ତର କାଛ ଥେକେ ଅତି ଦୂରେ ଚଲେ ଗିଯେଛିଲେନ । ଆଜ ତିନି ନିଃନ୍ଦ,— ଏକମାତ୍ର କଷ୍ଟ ଲଟିକେ ନିଯେଇ ତାର ସଂସାର । ସୀମନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ଜୟନ୍ତ ଲଟିର ମିଳନେର ମଧ୍ୟେ ଫିରେ ଚାଇଲେନ ବ୍ୟର୍ଥ ଜୀବନେର କିଛୁଟା ପୁର୍ଣ୍ଣତା ।

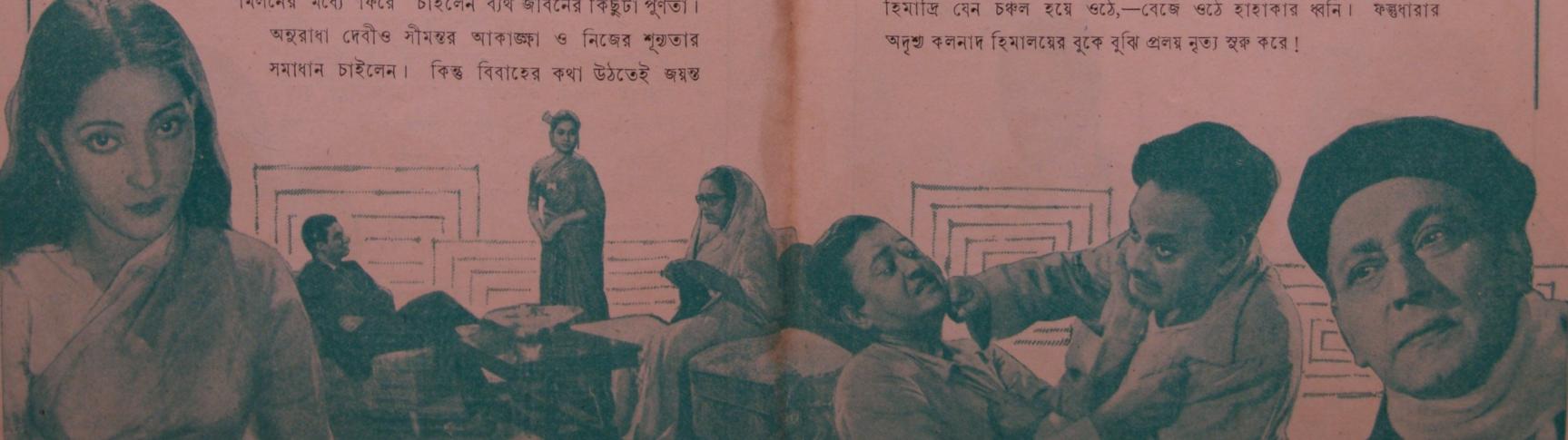
ଅହରାଧା ଦେବୀଓ ସୀମନ୍ତର ଆକାଜା ଓ ନିଜେର ଶୁଭାତାର ମାଧ୍ୟାନ ଚାଇଲେନ । କିନ୍ତୁ ବିବାହେର କଥା ଉଠାତେଇ ଜୟନ୍ତ

ବଲେ ଓଠେ, 'ସେ ବାଢ଼ିତେ ଆମାର ମାଥେର ପଦ୍ଧତି ପଡ଼େନି, ମେଥାନେ ଅଣ କୋନ ଶ୍ରୀଲୋକକେ ଆମି ଶାନଦିତେ ପାରବୋନା' ।

ଅହରାଧା ଦେବୀକେ କେନ୍ଦ୍ର କରେ ପିତାର ପ୍ରତି ତାର ଏକଟା ଅଳ୍ପଟ ଅଭିମାନ ଛିଲ । ତାର ଆଦର୍ଶବାଦୀ ମନ ଅହରାଧା ଦେବୀକେ ମହଙ୍କଳାବେ ଗ୍ରହଣ କରତେ ପାରେ ନି ତାହି ପରିଚଯେର ପ୍ରଥମ ଦିନେଇ ଜୟନ୍ତର ଅଜ୍ଞାତେ ସେବ କଟାକ୍ଷ ବେରିଯେ ଆସେ ! କିନ୍ତୁ ଅହରାଧା ଦେବୀର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵରେ କାହେ ଜୟନ୍ତକେ ହାର ମାନତେ ହ'ଲ । ମାତୃହାରାର ମରକ୍ଷେ ଅୟତର ନିର୍ବାରିଗୀର ମତ ଅହରାଧା ଦେବୀ ନିଜେକେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରେନ,—ଗର୍ଭଧାରୀଙ୍କ ନା ହେଁଓ ତିନି ଆଜ ଜୟନ୍ତର ଜନମୀ । ଆର ମେଇ ହୁବେ ଲଟିର ମନ୍ଦିର ପରିଚଯ ସନ୍ନିଭୂତ ହେଁ ଓଠେ ।

ଜୟନ୍ତ ସେବ ଭିନ୍ନ ଧାତୁତ ଗଡ଼ା । କୁପ୍ରୀ ଲଟିର ଆକର୍ଷଣ ତାକେ କୋନକୁପ ବିଚଲିତ କରତେ ପାରେ ନି । ନିଜେର ପ୍ରାସାଦେ ଏକାନ୍ତ ନିକଟେ ଥେକେ ଓ ସାବିତ୍ରୀର ଅବହିତ ସମ୍ପର୍କେ ମେ ଛିଲ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍‌ଦୀନୀ । ନୀରବ ମେବାର ମାବେ ସାବିତ୍ରୀ ତାର କୁତ୍ତତା ଜାନିଯେ ଏବେହେ, କୋନେ ଦିନ ଜୟନ୍ତର ମାମନେ ଏଦେ ଦ୍ଵାରା ଯାଇ ନି । ଅଥଚ ସାବିତ୍ରୀକେ ନିଯେଇ ଦେଖୋ ଦିଲ ଆଲୋଡ଼ନ । ହିତୈୟୀ ବନ୍ଧୁ ପରିଚଯେ ଅନେକେଇ ଏବିଷୟ ପ୍ରତିବାଦ ଜାନାଯ ଜୟନ୍ତର କାହେ । ଜୟନ୍ତ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ହାରିଯେ ଫେଲେ, —କଟୋରଭାବେ ସାବିତ୍ରୀକେ ବିଦାୟ ଦେଇ ।

.....ସାବିତ୍ରୀ ଚଲେ ସାଥ,—ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାରେ ଶୁତିଲୁପ୍ତା ସାବିତ୍ରୀ ଆବାର ଅଜାନାର ପଥେ ଏଗିଯେ ସାଥ । ଭେଦେ ପଡ଼େ ଜୟନ୍ତର ମନ୍ଦ ବ୍ୟକ୍ତିମତା । ଧ୍ୟାନ ଗତୀର ହିମାଦ୍ରି ସେବ ଚକଳ ହେଁ ଓଠେ,—ବେଜେ ଓଠେ ହାହାକାର ଧିନି । ଫର୍କୁଦାରାର ଅନୁଶ୍ଠା କଲନାମ ହିମାଲୟରେ ବୁକେ ବୁଝି ପ୍ରଳୟ ମୃତ୍ୟ ହୁରୁ କରେ ।

ହାତୀ

ଭାଲୋ ଲାଗେ ଓଗୋ କାରେ ବଲେ
ଏହି ତୋ ପ୍ରଥମ ଜେନେଛି
ଭାଲେ ଗେଛି ଆମି ଆଜ ଏହି
ମାୟାଭରା ଅମ୍ବରାଗେ
ଭାଲୋ ଲାଗେ କତ ଭାଲ ଲାଗେ ॥

୨

ଭୁଲ ସବଇ ଭୁଲ
ଏହି ଜୀବନେର ପାତାଯ ପାତାଯ
ଯା ଲେଖା ସବ ଭୁଲ ॥

ଏ କୀ ଚକଳତା ଜାଗେ ଆମାର ମନେ
ଭାଲୋ ଲାଗେ କତ ଭାଲ ଲାଗେ ॥

ଏହି—ତୋ ପ୍ରଥମ ଦ୍ଵାରା ଖୁଲେ
ଛୁଟେ ଆମି ଏଦେଛି
ଫୁଲେ ଫୁଲେ ଓହି ହାଦି ଦେଖେ
ଆମିଓ ଯେ ହେମେଛି
ତାରା ଭରା ଏହି ରାତ ଆମି ଦେଖିନି
କଥନୋ ଆଗେ
ଭାଲୋ ଲାଗେ କତ ଭାଲ ଲାଗେ ॥

ଓଗୋ ବୀଶି ଶୋମୋ ଆଜି ବୁକେ ହର ଭରେ ଦାଓ
ଆମାର ଆନନ୍ଦ ଆଜି ତୁମି ଶୁଣୁ ଜେନେ ନାଓ ॥

କିଛୁ ନେଇ ତବୁ ଆହି ଆମି
ଆଜ ଦେନ ମେନେଛି

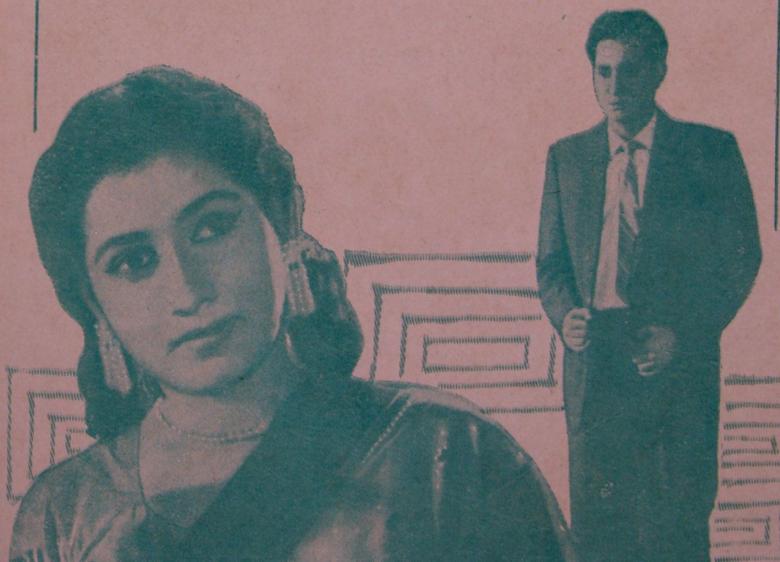

ବୃପ୍ରେୟଣେ

ଶ୍ରେଷ୍ଠ—ସୌମିତ୍ର ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାସ ଓ ତନ୍ଦା ବର୍ମନ
ଅଞ୍ଚଳ୍ୟ ଚରିତ୍ରେ

ଛବି ବିଶ୍ୱାସ	ଛାଯା ଦେବୀ
ଭାର୍ତ୍ତ ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାସ	ରଙ୍ଗନା ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାସ
ଜହର ରାୟ	ଅର୍ପଣା ଦେବୀ
ଶିଶିର ବଟବ୍ୟାଳ	ଆଶା ଦେବୀ
ପକ୍ଷାନନ୍ଦ ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ	ଶାସ୍ତ୍ରା ଦେବୀ
ବୌରେନ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାସ	ଇରା ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ
ବୈନନ୍ଦାଥ ରାୟଚୌଦ୍ଦର୍ମୀ	ରମା ଦାସ
ନନ୍ଦୀ ମଜୁମଦାର	ହନ୍ତୀତା ଦତ୍ତ
ଖୁସି ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାସ	ମାୟା ରାୟ
ମନି ତ୍ରୀମାନି	ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାୟ

ଶ୍ରୁଦ୍ଧାସ ମୁଖାଜି, ପାର୍ମାଲାଲ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ, ଖଗେଶ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ, ଶିବୁ ଦତ୍ତ,
କିତ୍ତିଶ ଆଚାର୍ୟ, ରୂପିଲ ଦାସ, ତିହୁ ଘୋଷ, ଭୋଲାନାଥ କହାଲ ।

আর.ডি.বি.র
পৰিবৃত্তি ছ্ৰিমণ্ডল!

একটুকুৱা আঞ্চল

পরিচালনা: বিনু বৰ্ধন
কাহিনী ও চিত্ৰনাট্য: গৃহেন্দ্ৰকুষ্ণ চট্টোপাধ্যায়
সঙ্গত: হেমন্ত মুখোপাধ্যায়

সন্ধিক্ষেপণ্যা

কাহিনী ও চিত্ৰনাট্য:
আঞ্চলিক মুখোপাধ্যায়
সঙ্গত:
হেমন্ত মুখোপাধ্যায়